

THE ROMANIAN TEACHING BETWEEN TRADITIONAL AND MODERN

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

Mădălina Cerasela IACOB

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Abstract

Nowadays, the traditional methods may be kept with the condition of reconsidering their upgrade to the expectations of the modern teaching. They may evolve towards modernism in the aspect in which the procedural sequences that compose them allow a special restructuration or when the circumstances of application of the method are completely new. In some modern methods we find quite many traditional sequences or we discover that variants of this method were known since way back in the past.

Rezumat

La ora actuală, metodele tradiționale pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern. Acestea pot evolua spre modernitate în măsura în care secvențele procedurale care le compun permit restructurări inedite sau când circumstanțele de aplicare a acelei metode sunt cu totul noi. În unele metode moderne surprindem secvențe destul de tradiționale sau descoperim că variante ale acestei metode erau de mult timp cunoscute.

Key words: didactics, teaching, traditional, modern, teaching methods

Cuvinte cheie: didactică, învățământ, tradițional, modern, metode de predare

Societatea zilelor noastre a evoluat enorm în ultimii ani. S-au înregistrat progrese surprinzătoare în diverse domenii, printre care și cel educațional. În general, metodele didactice constituie un ansamblu de procedee și mijloace integrate la nivelul unor acțiuni de implicare, în realizarea obiectivelor care sunt propuse în pedagogie.

În ultimul timp, ceea ce ține de metodologia didactică s-au experimentat niște evoluții marcante care se alătură și se pliază cazurilor și exigențelor noi care apar în sistemul de învățământ curent. Astfel, se dorește o translatare de la didactica „tradițională” unde predarea a reprezentat un

scop în sine, bazată pe „transmiterea”, „expunerea”, „comunicarea” cunoștințelor, la învățământul modern care caută să păstreze un echilibru între munca individuală și lucrul în grup, să îmbine învățarea individuală cu învățarea interdependentă, prin cooperare sau colaborare, să asocieze exercițiul individual exercițiului interacțiunii cu ceilalți

În prezent, mijloacele de învățământ se află într-o strânsă legătură cu metodele de învățământ și cu modalitățile de grupare a studenților, acesta fiind și motivul pentru care strategia didactică aleasă poate condiționa într-o mare măsură folosirea unor anumite metode de învățare care sunt specifice. Metodele educaționale pot fi clasificate și raportate la istoricul lor în procesul didactic, fiind divizate în două categorii și anume metodele tradiționale, respectiv cele moderne. Putem considera o metodă ca fiind una modernă atâta vreme cât aceasta permite cultivarea însușirilor fundamentale necesare omului de azi și mai ales a celui de mâine. Printre aceste caracteristici fundamentale, putem enumera: independența, spiritul critic, gândirea creatoare, aptitudinile, atitudinile de exploratoare și altele.

Didactica este considerată tradițional ca ramură a pedagogiei care se adresează explicit, mai detaliat și mai aplicat procesului de învățământ. Mulți autori o denumesc teoria instruirii. (BRUNER J., 1965, p.57).

Procesul de a instrui, respectiv educa, este bazat pe unele finalități, de asemenea prin punerea în practică a anumitor metode și procedee, astfel fiind necesar ajutorul unor mijloace tehnice, rezultatele fiind supuse unor evaluări prin strategii specifice. Programa școlară integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea scopurilor educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Putem defini metodele de învățare ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (IONESCU M., CHIȘ V., p.126)

Elevii prezintă particularități psihice individuale, ca urmare a acestui lucru, se impune și utilizarea unei game cât mai variate de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită.

Deși pot dobândi o valoare deosebită în condițiile unui auditoriu numeros metodele tradiționale, expositive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului. Totuși, aceste metode, având un nivel cultural care să asigure accesul la mesajul informațional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. În acest context, prefacerile pe care le cunosc metodele de învățământ cunosc câteva direcții definitorii. Relația dinamică-deschisă constă în raporturile în schimbare ce se stabilesc între diferitele metode.

Drept metodă principală de educare a modului de a gândi în învățământul tradițional putem să exemplificăm expunerea profesorului care se completează cu studiul individual al elevului. Din unele aspecte, această metodă poate fi criticată deoarece legătura cu practica este neglijată, astfel, studenții, elevi asistă pasiv la predare pe care nu reușesc să o reproducă drept urmare a lipsei de atenție și interes.

Metoda tradițională, care constă în purtarea unei discuții active cu întregul colectiv, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt purtați în cadrul discuției de către profesor astfel ei nefiind capabili să accentueze ceea ce se urmărește în cadrul discuției, în concluzie, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

Gândirea critică presupune cunoștințe valoroase și utile, convingeri raționale, propunerea de opinii personale, acceptarea că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, participarea activă și colaborarea pentru găsirea soluțiilor.

Un principiu general al metodelor activ-participative este acela că se pune accent pe învățarea prin cooperarea cu elevul sau studentul, fiind implicată și o antiteză cu metodele tradiționale de învățare. O bună metodă de a expune anumite puncte de vedere este cea participării deoarece aceasta facilitează exprimarea opțiunilor în domeniul educației, culturii, timpului liber, astfel învățăceii pot deveni coparticipanți la propria formare.

Ideea care trebuie cât mai bine stabilită și implementată este aceea că elevii noștri nu reprezintă doar un receptor de informații, ci noi profesorul trebuie să îi considere un participant activ la educația proprie. Procesul instructiv-educativ include încurajarea comportamentului participativ acesta reprezintă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: metoda Ciorchinelui; metoda Mozaic; metoda Cubul; metoda Turul Galeriei; metoda 6/3/5; metoda Lotus; metoda Pălăriile gânditoare; metoda Frisco; metoda Schimba perechea; metoda Explozia stelară; diagrama Venn; metoda Cauza-efect. (BREBEN, 2002, p. 42)

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac.

Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

Învățământul Montessori se numără printre sistemele așa-numitului învățământ alternativ, pe care adepții sistemului tradițional de educație îl critică frecvent.

Dacă privim cele două sisteme de învățământ ca pe experimente de învățare ce au, în fond, aceeași finalitate asupra copilului, vom putea constata diferențele majore dintre viziunea pe care o are învățământul tradițional și cea a învățământului Montessori în ceea ce privește procesul de învățământ.

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației,;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este uni-direcțională;
- sunt predominant comunicative,;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;

- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă. Aceste metode generează pasivitatea în rândul elevilor.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate.

Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe „triada învățare frontală – studiul manualului – chestionarea”, pe un model de învățare pasiv. În mod tradițional, cadrul didactic îi revine rolul major și activ în cadrul procesului didactic (cel de emițător), acela de a transmite cunoștințele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă informația.

Noul model de învățare este un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții: profesor – elev, elev – elev, elev – profesor, aflate în opoziție cu tipul unidirecțional profesor – elev ce caracterizează modelul standard. Rolurile se schimbă, se întrepătrund. (PREDA, 2008, p. 57)

Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psiho-pedagogică și metodică, poate asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Profesorul a fost...

Sursă de informații și actor principal

Centrat pe manual

Coordonator al activității grupurilor de elevi

Elevul a fost...

Un receptor pasiv

Un executant obedient al sarcinilor stabilite de profesor

Sclav al unui curriculum prestabilit

Obligat să-și însușească un anumit manual

Profesorul devine...

Facilitator al procesului de învățare

Centrat pe realitate și pe cele mai recente surse de informare

Manager al situațiilor de învățare
Facilitează dezvoltarea structurilor de gândire care fac posibilă învățarea permanentă
Un educator solitar
Membru al unei comunități educaționale compuse din elevi, profesori, manageri, părinți etc.

Elevul trebuie să fie...

Participant activ la actul învățării

Profesor al colegilor săi

Participant la decizia privind curriculum-ul școlar

Un permanent căutător de noi informații din surse cât mai variate

După cum putem observa, didactica presupune încercări de a prezenta raportul între procesul de învățare activ și procesul de învățare pasiv ca un reflex al teoriei cu practica, rezultând un raport informal sau formativ. Drept concluzie, putem afirma faptul că noțiunea de activ – pasiv în ceea ce privește procesul de învățare nu poate fi identificată cu noțiunea de teoretic – practic și nici cu acest concept de informal – formativ, ci mai degrabă, aceste atribute ale profesorului sunt completate, influențate, se suprapun în unele combinații de metode care pot fi reușite într-o măsură mai mare sau mai mică, de la caz la caz.

În cele expuse mai sus, se poate observa faptul că diferențele sunt destul de importante, modelul tradițional de predare fiind preluat ca fiind

unul informativ, în vreme ce cel modern este descris ca fiind mai degrabă un proces activ. Învățământul de tip tradițional este cultivată competiția între elevi având ca scop setarea unei ierarhii, a unui top a acestora reflectat de către activitatea individuală.

Competiția este cea care stimulează elevul sau studentul la nivel de efort și productivitate. Această competiție poate pregăti individul în ceea ce privește toate aspectele vieții, aceasta presupunând competiții la fiecare pas, dar pe de altă parte, aceasta, poate fi generatoare de unele conflicte și comportamente agresive, o lipsă de comunicare și în același timp colaborare și obiectivitate între colegi.

Odată cu aceste defecte ale competiției, poate să apară marginalizarea nedreaptă a unora dintre aceștia, ei fiind desconsiderați și neapreciați la adevăratul nivel, aceasta amplifică anxietatea și teama de a eșua, astfel fiind cultivat egoismul dorința de a reuși cu orice preș și prin orice fel de metode care de cele mai multe ori încalcă principiile unei bune educații și moralități.

O bună opțiune pentru stimularea cooperării este și munca în grup. Aceasta stimulează interacțiunea dintre elevi, precum și creșterea stimei față de sine, încrederea în forțele proprii, diminuează anxietatea față de școală și intensifică atitudinile pozitive față de cadrele didactice. În același timp, munca în grup, prin colaborare, nu pregătește elevii pentru viața care este foarte competitivă, metodele activ – participative aplicate în activitatea pe grupe sunt mari consumatoare de timp și necesită experiență din partea cadrului didactic, iar elevilor le trebuie timp ca să se familiarizeze cu acest nou tip de învățare. (OLALAU, 2016, p. 32)

Metodele de învățământ bine alese și aplicate duc la realizarea obiectivelor informaționale și formative ale lecției și ale activităților extrașcolare. Ele nu au valoare generală democratică, prin care orice minte omenească ajunge a nimeri pe același la aceeași siguranță în țintă. Iar valoarea omului care întrebuințează metoda atârnă, desigur și de o anume inteligență, care nu e apanajul oricui, dar atârnă și de mijloacele pe care i le pune la îndemână numai o cultură generală, multilaterală, dând trei virtuți fără care nici știința în cel mai înalt sens al cuvântului nu se poate ridica.

În școlile din România se practică în proporție mai mare modelul tradițional față de cel modern, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului, ci realizarea unei simbioze structurale între cele două. Modelul modern nu va putea supraviețui fără fundamentul celui tradițional.

În concluzie, profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea în diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoare celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Bibliografie

Breben Silvia, *Metode interactive de grup, Ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2002, p. 42

Bruner J. S., *The Process of Education and Towards a Theory of Instruction*, 1974, Editura Paperback, p. 58

Oprea Crenguța, Suport de curs - *Metode interactive de predare, învățare, evaluare*, Editura Arves, Craiova 2002, p. 126

Olalau Odetta Ioana, Curs - *Metode activ-participative*, 2016, p. 32

Preda Viorica, *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova 2009, p. 57